

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Gürkavak (Şagilord) köyü kırsalında 9 Mayıs 2026 tarihinde meydana gelen patlamada, hayvanlarını otlatan 17 yaşındaki çoban Muhammed Aykut'un yaralanması ve 3 koyunun yaşamını yitirmesi, başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde uzun yıllardır devam eden yapısal güvensizlik rejiminin yeni bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Çocukların, çobanların, çiftçilerin ve kırsal yaşamı sürdüren yurttaşların gündelik hayatlarını devam ettirdiği alanlarda patlayıcı maddelerin varlığını sürdürmesi, yalnızca bireysel güvenliği tehdit eden bir durum değil; yaşam hakkının, kamusal eşitliğin ve yurttaşlık hukukunun aşındırıldığı süreklileşmiş bir yönetim anlayışının göstergesidir.

Başta Hakkâri, Şırnak, Van, Ağrı, Iğdır ve Tunceli olmak üzere sınır hattı ve kırsal bölgelerde yaşayan yurttaşlar, yıllardır görünmeyen ölüm tehdidi altında yaşamaya zorlanmaktadır. Meralar, yaylalar, tarım alanları ve köy yolları; toplumsal yaşamın doğal parçası olmaktan çıkarılarak sürekli risk üreten coğrafyalara dönüştürülmüştür. Bu durum yalnızca fiziksel yaralanmalarla sınırlı sonuçlar doğurmamakta; bölge halkının ekonomik yaşamını, hayvancılık faaliyetlerini, tarımsal üretimini, yerleşim hakkını ve toplumsal aidiyet duygusunu da doğrudan hedef almaktadır.

Patlayıcı maddelerin sivil yaşam alanlarında yıllarca varlığını sürdürebilmesi, bölgeye yönelik güvenlikçi yaklaşımın insan yaşamını önceleyen kamusal sorumluluğun önüne geçirildiğini göstermektedir. Yaşam alanlarının askeri güvenlik perspektifiyle tanımlanması, yurttaşların temel haklarını sürekli ertelenebilir bir meseleye dönüştürmekte; özellikle sınır bölgelerinde yaşayan halk bakımından "istisnai" bir yaşam düzeni yaratmaktadır. Bu nedenle mesele yalnızca bir güvenlik açığı değil; merkezileşmiş güvenlik politikalarının bölge halkının yaşam hakkı üzerindeki sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmesi gereken siyasal ve hukuksal bir sorundur.

Türkiye'nin taraf olduğu Ottawa Antlaşması, taraf devletlere mayınlı alanların temizlenmesi, sivillerin korunması ve riskli bölgelerin etkili biçimde denetlenmesi yönünde açık yükümlülükler yüklemektedir. Buna rağmen özellikle Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı kentlerde kırsal alanların hâlâ ölüm riski taşıyan bölgeler olarak varlığını sürdürmesi, uluslararası yükümlülüklerin uygulanmasına ilişkin ciddi bir siyasal irade sorunu bulunduğunu göstermektedir.

Muhammed Aykut'un yaralanmasına neden olan olay, bölge halkının yıllardır dile getirdiği kaygıların haklılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Çocuk yaşta bir çobanın hayvanlarını otlatırken patlayıcı bir cismin hedefi hâline gelmesi; yurttaşların yaşam alanlarının korunmadığını, risklerin bilindiği hâlde gerekli önlemlerin alınmadığını ve kamusal sorumluluğun ertelendiğini göstermektedir. Patlama sonucu 3 koyunun yaşamını yitirmesi ise kırsal yaşamın temel geçim kaynaklarının da aynı tehdit altında bulunduğunu göstermektedir.

Devletin temel yükümlülüğü, yurttaşları sürekli tehlike altında yaşamaya zorlamak değil; yaşam hakkını, güvenli yaşam çevresini ve toplumsal varoluş koşullarını eksiksiz biçimde güvence altına almaktır. Bu nedenle olayın tüm yönleriyle açığa çıkarılması, patlayıcının niteliğinin kamuoyuna açıklanması, sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların tespit edilmesi, bölgedeki riskli alanların şeffaf biçimde belirlenmesi ve başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerindeki mayınlı/patlayıcı alanların ivedilikle temizlenmesi demokratik hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınızın kayıtlarına göre başta Hakkâri, Şırnak, Van, Tunceli ve Ağrı olmak üzere sınır hattındaki illerde temizlenmeyi bekleyen mayınlı veya patlayıcı risk taşıyan alanların toplam büyüklüğü nedir?
2. Türkiye'nin taraf olduğu Ottawa Antlaşması kapsamında Hakkâri ve çevre illerde yürütülen mayın temizleme faaliyetlerinin tamamlanma oranı nedir?
3. Gürkavak köyünde meydana gelen patlamada infilak eden cismin askeri mühimmat kalıntısı olup olmadığına ilişkin teknik inceleme tamamlanmış mıdır?
4. Son 25 yıl içerisinde Hakkâri kırsalında yürütülen askeri faaliyetler sonrasında arazi temizliği ve mühimmat denetimi hangi standartlara göre gerçekleştirilmiştir?
5. Bakanlığınızın kayıtlarına göre daha önce "temizlendiği" açıklanan alanlarda sonradan meydana gelen patlama olaylarının sayısı kaçtır?
6. Bölge halkının aktif biçimde kullandığı mera, yayla ve köy yollarında patlayıcı riskinin sürmesi, Bakanlığınız açısından mevcut güvenlik politikalarının siviller üzerindeki sonuçlarının yeniden değerlendirilmesini gerektirmekte midir?
7. Başta çocuklar ve çobanlar olmak üzere sivillerin yoğun olarak bulunduğu alanların risk haritaları neden kamuoyuna açık biçimde paylaşılmamaktadır?
8. Hakkâri kırsalında meydana gelen patlamalarda yaşamını yitiren veya yaralanan sivillere ilişkin Bakanlığınızın tuttuğu güncel veri tabanı bulunmakta mıdır?
9. Muhammed Aykut'un yaralandığı bölgede daha önce benzer patlama olaylarının yaşandığına ilişkin Bakanlığınızın kayıtları nelerdir?
10. Başta Hakkâri olmak üzere bölge kentlerinde sivillerin yaşam alanlarının mayın ve patlayıcı kalıntılarından tamamen arındırılması amacıyla takvimlendirilmiş, şeffaf ve bağımsız denetime açık yeni bir eylem planı hazırlanmakta mıdır?